

ОСВРТ НА ЗАКОН О ПОРЕСКОМ САВЈЕТОВАЊУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Прегледни чланак

doi: 10.7251/GPF1537143V

Резиме: Закон о пореском савјетовању („Службени гласник Републике Српске“, број 17/08) донијела је Народна скупштина Републике Српске на 17. сједници одржаној 30. јануара 2008. године. Тим Законом у привредни систем Републике Српске уведена је још једна слободна професија. Закони који регулишу исту професију донесени су у Републици Хрватској и Републици Црној Гори. У Словенији, Србији и Македонији су донесени нацрти закона, а у Федерацији БиХ нити нацрт. На питање да ли је наведени Закон данас, након више од шест година од дана доношења, у примјени, тешко је дати одговор.

Кључне ријечи: пореско савјетовање, слободне професије, Споразум о стабилизацији и придруживању

1. СЛОБОДНЕ ПРОФЕСИЈЕ

Законом о пореском савјетовању Републике Српске од 30. јануара 2008. (Службени гласник РС бр. 17/08) у привредни живот Републике уведена је једна нова слободна професија. Закон не каже да је професија пореског савјетника (пореско савјетовање) слободна професија па се чини неопходним дати неколико објашњења у том смислу.

* Доцент, Правни факултет Универзитета у Бањој Луци.

** Доктор правних наука, директор правне службе у ГП „Крајина“ Бања Лука.

Закони у Српској не употребљавају синтагму „слободна професија“ па ни они којима је регулисана поједина слободна професија¹. Једино Споразум о придруживању и стабилизацији потписан између Европских заједница, њихових чланица и БиХ, у чл. 50/ф набраја: „Привредне дјелатности“ обухватају дјелатности индустријске, трговачке, занатске те слободне професије.²

Под „слободним професијама“ (како стоји у француском тексту Споразума) и дјелатностима „професионалне природе“ (како стоји у енглеском тексту Споразума) треба подразумијевати и дјелатност (привредну активност) пореских савјетника.

Пореско савјетовање несумњиво спада у слободне професије. Али како дефинисати слободну професију? Општеприхваћена правна дефиниција слободне професије не проналази се ни у теорији ни у законодавству.³

Проф. др Мирко Васиљевић у дјелу „Привредна друштва“ говори о привредним друштвима слободних професија, наводи примјерице одређене слободне професије, али не даје неку општу дефиницију истих.⁴

Француски закон о поједностављењу права бр. 2012-387 од 22. марта 2012. године⁵ у члану 29. даје сљедећу дефиницију слободних професија: „Слободне професије окупљају лица која редовно, самостално и уз личну одговорност обављају дјелатност углав-

¹ Вид. члан 2. *Закон о адвокатури РС* (Сл. гл. РС бр. 30/07,59/08): „Адвокатура је самостална и неовисна професионална дјелатност која се организира и функционира у складу са овим законом и прописима усвојеним на основу овог закона“.

² 50/f «activités économiques»: les activités à caractère industriel, commercial et artisanal ainsi que les professions liberales (текст на француском језику); 50/f “Economic activities” shall in principle include activities of an industrial, commercial and professional character and activities of craftsmen; (текст на енглеском језику)

³ Драгана Кнежић-Поповић. „Историја слободних професија-од artes liberales до савременог доба“. *Страни правни живот* 2/2008, (Београд 2008), 8.

⁴ Мирко Васиљевић. *Привредна друштва, домаће и упоредно право*. (Београд 1999). 433.

⁵ *LOI n° 2012-387 du 22 mars 2012 relative à la simplification du droit et à l’allègement des démarches administratives*

ном грађанске природе⁶ чија је сврха да се осигурају, у интересу клијента или јавности, првенствено услуге интелектуалне, техничке или здравствене, које се врше на основу одговарајућих стручних квалификација, поштујући етичке или деонтолошке професионалне принципе, без обзира на законске одредбе које се примјењују на друге облике samozapošљавања“.

Данас се слободне професије све више обављају и у форми привредних друштава,⁷ монопрофесионалних и интерпрофесионалних.⁸

У Антици, слободне професије (*artes liberales*) су означавале интелектуалне услуге које су давали слободни људи. Дакле, слободан је био давалац услуге а не сама професија. „Уосталом, Сенека јасно каже да су назване слободним вјештинама зато што су достојне слободног човјека“.⁹

„Доктрина тврди да се први пример употребе термина *professio* проналази у Оксфордском енглеском рјечнику из 1541. године. Помањкање овог термина у античком свету може да се објасни непостојањем школа за професионално образовање. Ту функцију стећи ће средњовековни универзитети на којима су правници, лекари, а постепено и у другим областима професионално образовани људи стицали одговарајуће друштвено признато образовање и тако чинили једну посебну класу. Дакле, професије настају са рађањем универзитета“.¹⁰

Чини се да су четири показатеља која указују да се ради о слободној професији:¹¹

⁶ Дјелатности које не спадају у трговачке (привредне).

⁷ Љубиша Дабић. „Обвљање послова (делатности) слободне професије као трговинске делатности“. *Правна ријеч* 5/2005, (Бања Лука 2005), 503.

⁸ Драгана Кнежић-Поповић. „Привредна друштва слободних професија: специфичности, предности, мане,перспективе“. *Правна ријеч*, (Бања Лука 2012), 589.

⁹ Драгана Кнежић-Поповић. Историја слободних професија-од *artes liberales* до савременог доба. *Страни правни живот* 2/2008, (Београд 2008), 12.

¹⁰ *Ibid*; 19

¹¹ Ранко Вулић и Душка Богојевић. *Обављање адвокатске делатности у Француској у форми привредних друштава*. (Адвокатура, Бања Лука 2009), 3.

1. *Лични карактер*: онај ко је врши то чини за свој рачун и на своју личну одговорност. Вршилац не може бити замјењен било којим другим лицем. Вршилац је уско повезан са услугом коју даје. Често је однос повјерења тај који повезује клијента са вршиоцем. Обављање професионалних задатака претпоставља велику самосталност у раду. Вршилац је углавном независан у свом раду. Ипак и припадници слободних професија могу бити у радном односу са неким другим професионалцем (професионалцима).

2. *Услуга која се даје*: углавном је интелектуалне природе. Изузетак су фармацеути чије су услуге добрим дијелом трговачке.

3. *Квалификација*: давалац услуге углавном има факултетску диплому и припада неком удружењу коморског типа.

4. *Законска регулисаност*: вршење конкретне слободне професије углавном је регулисано законом или актима аутономног права.

Проф. др Мирко Васиљевић¹² као примјере слободних професија наводи: адвокате, љекаре, стоматологе, вјештаке, ликвидаторе, стечајне управнике, рачуновође, **пореске савјетнике**, ветеринаре, инжењере, фармацеуте, савјетнике за индустријску својину, геометре, ревизоре, инвестиционе савјетнике, нотаре, правне савјетнике, умјетнике и др.

Из начина набрајања може се закључити да листа није коначна.

2. ПОРЕСКО САВЈЕТОВАЊЕ

Историја пореског савјетовања сеже у античку Грчку и Рим у којем су оратори давали пореске савјете.¹³ „У средњем веку писари су били ти који су, између осталог, пружали лицима одређену помоћ при испуњавању њихових пореских обавеза, а касније су од њих те послове, не ретко, почели да преузимају адвокати“.¹⁴

¹² Мирко Васиљевић. *Привредна друштва, домаће и упоредно право*. (Београд 1999), 433.

¹³ Љубиша Дабић. *Пореско саветовање у Републици Српској и другим земљама у региону*. Право земаља у региону, (Институт за упоредно право, Београд 2013), 89

¹⁴ Гордана Илић-Попов. „Порески саветници и њихова делатност у пореском

Српска ријеч „писар“ означава римског и средњевјековног *tabelliona* и нотара. Нотар је почетком XX вијека био једини професионални савјетник предузетника и предузећа.¹⁵ И данас француски и франкофони нотари рекламирају своје услуге правног и пореског савјетовања.¹⁶

„Професија пореског саветника, који је тај посао обављао као искључиву самосталну професионалну услугу, развила се тек почетком XX века у развијеним тржишним привредама, у зависности од захтева државе за уређењем пореских обавеза. Тада су се већ почели појављивати и први примери законског уређења те професије. Тако, у Немачкој је донет први закон о пореском саветовању 1935. године“.¹⁷

Данас на нивоу ЕУ не постоји правна регулатива која хармонизује националне прописе чланица који се односе на професију пореског савјетника. Постоји једно удружење грађана, правно лице француског права – Европска фискална конфедерација¹⁸– основано 1959. у Паризу. Удружење је 2008. окупљало 29 чланова-националних удружења из 22 европске државе и око 160.000 пореских савјетника.¹⁹

Активности удружења су:

- одржавање редовних односа и сталног дијалога са органима ЕУ ради учествовања у изради европске пореске легислативе на основу искустава својих чланова,

- потицање координације законских одредби које се односе на дјелатност пореског савјетника и заштиту титуле пореског савјетника у државама чланицама удружења,

праву земаља бивше СФРЈ“. *Страни правни живот*, (Институт за упоредно право, Београд 2013), 27.

¹⁵ www.notairesconseilsdentrepreneurs.fr/missions/asp.19.06.2014.11,00

¹⁶ www.bruno-bedaride-notaire.fr/asp.19.06.2014.11,10

¹⁷ Љубиша Дабић. „Пореско саветовање у Републици Српској и другим земљама у региону“, *Право земаља у региону*, (Институт за упоредно право, Београд 2013), 90.

¹⁸ Confederation fiscale europeenne

¹⁹ www.iec-iab.be/.../Documents/2008-2-Confederation.pdf/asp.20.06.2014.01,00

- промоција права пореских савјетника да предствљају клијенте у пореској материји пред судским или управним властима као и пред другим националним, интернационалним и наднационалним инстанцама

- информисање јавности о услугама које могу пружати порески савјетници,

- настојање да се створе оптимални услови за обављање дјелатности пореског савјетника,

- развијање сарадње у свим областима заједничког интереса пореских савјетника у Европи, у оквиру ЕУ и изван њега.

Пореским савјетовањем се осим пореских савјетника баве и рачуновође, ревизори и нотари. Поставља се питање: како разликовати пореско савјетовање од наведених професија?

Главна дјелатност *рачуновође* је евидентирање пословних догађаја и састављање завршних периодичних обрачуна (биланса). Споредна дјелатност је пореско савјетовање.

Главна дјелатност *ревизора* је испитивање финансијских извјештаја и давање мишљења о томе да ли они објективно и истинито приказују стање имовине. Споредна дјелатност је пореско савјетовање.

Главна дјелатност *нотара* је сачињавање нотарски обрађених аката и овјере потписа и копија. Споредна дјелатност је пореско савјетовање.

Главна дјелатност *пореског савјетника* је пореско савјетовање и заступање странке у пореским стварима пред управним и судским органима. Споредна дјелатност је састављање годишњих биланси и пореских пријава. Право заступања клијената у пореским стварима пред надлежним државним органима је она битна разлика између пореског савјетника и осталих професија које се баве пореским савјетовањем.

Чини се да бисмо могли дати сљедећу дефиницију пореског савјетника која би задовољила потребе овог рада: „Порески савјетник је припадник слободне професије чија је основна дјелатност давање савјета из области пореског законодавства и заступање

клијената пред управним и судским органима у пореским стварима“. У дефиницију није потребно додати и „царинско законодавство“ јер царине спадају у порезе у ширем смислу.

„Порески савјетник је занимање које је врло цијењено и профитабилно у развијеним тржишним привредама“. ²⁰ У Француској ²¹ почетници у професији зарађују до 4.000 Евра, са 3-7 година стажа до 8.890 Евра, а при крају каријере до 15.000 Евра мјесечно. Поврх наведеног, савјетник може рачунати на разне премије и бонусе.

На подручју бивше СФРЈ закон о пореском савјетовању су донијеле Хрватска, ²² Црна Гора ²³ и Република Српска. ²⁴ Чланица Европске Уније Словенија, кандидати за чланство у ЕУ Србија ²⁵ и Македонија, те Федерација БиХ нису донијеле речени закон. У Француској нема закона о пореским савјетницима. Једино је законом заштићена титула адвоката фискалисте којем адвокатска комора издаје сертификат о специјализацији за пореско право.

3. ЗАКОН О ПОРЕСКОМ САВЈЕТОВАЊУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Др Ђуро Гатарих пише: „...с обзиром на то да је рад на стварању права један од најсложенијих послова у правној струци радници на тим пословима требали би имати магистериј па и докторат правних наука...“. ²⁶ Ко се не би сложио са овим ставом?

²⁰ Милена Раковић и Драган Салић. „Занимање порески савјетник“. *Правна ријеч*, (Бања Лука 2008), 39.

²¹ www.libertalia.org > Métiers > Métiers de la finance/асп.20.06.2014. 18,00

²² *Закон о порезном савјетништву*, (Народне новине, број 127/00 і 76/13), Даље:Закон ХР

²³ *Закон о пореским савјетницим* (Сл. Лист РЦГ бр. 26/07 од 16.05-2007.,34/07од 08.06.2007.) Даље: Закон ЦГ

²⁴ *Закон о пореском савјетовању* (Сл. гл. РС број 17/08) Даље: Закон РС

²⁵ Љубиша Дабић. „Пореско саветовање у Републици Српској и другим земљама у региону“, *Право земаља у региону*, (Институт за упоредно право, Београд 2013), 92.

²⁶ Ђуро Гатарих. *Стварање права*. (Правни факултет Бања Лука, Бања Лука 1991), 554.

Међутим, поштовани професор није могао у уџбенику чији је рукопис завршен 1989. године предвидјети бурне промјене у сфери стварања права које ће настати у сљедећој деценији:

- веома плодну законодавну дјелатност Високог представника међународне заједнице,

- агресивну номотехничку активност њемачког приватног друштва с ограниченом одговорношћу „GTZ“

- појаву интернета који је преписиваче законских текстова ослободио обавезе улагања било каквог умног напора или поштивања правила струке при „стварању права“.

Како је одувијек било непристојно питати стране правне експерте да ли имају потребно професионално искуство, одговарајућу стручну спрему и познавање српског права да би писали и доносили законе у Републици Српској, временом је постало непристојно постављати иста питања и домаћим номотехничарима. Ко су писци нацрта и приједлога законских текстова у Републици најчешће остаје тајна јер се ти писци крију иза надлежног министарства као предлагача.

Ко је писац Закона о пореском савјетовању („Службени гласник Републике Српске“, број 17/08), страни правни експерт или његов домаћи асистент, више није важно. Оно што је важно је то да се након неколико добронамјерних ишчитавања може закључити да Закон није писао правник него неко без правног образовања и невјешт номотехници.

На питање да ли је наведени Закон данас, након више од шест година од дана доношења, у примјени, тешко је дати одговор.

На двадесет шестој сједници Народне скупштине Републике Српске одржаној 24. априла 2013. године, постављено је посланичко питање Министарству финансија: „Да ли је дошло у пракси до примјене Закона о пореским савјетницима? Ако јесте, колико до сада имамо пореских савјетника у Републици Српској?“. Одговор Министарства је био: „Закон о пореском савјетовању („Службени гласник Републике Српске“, број 17/08) донијела је Народна скупштина Републике Српске на 17. сједници одржаној 30. јануара 2008. године. Према одредбама тог закона, као и подзаконског акта

Правилника о начину и програму полагања испита за пореског савјетника („Службени гласник Републике Српске“, број 49/08), прописани су услови и начин стицања звања пореског савјетника у Републици Српској. Сходно, дакле тим одредбама Министарство финансија организује полагање испита за стицање звања пореског савјетника, а на основу захтјева кандидата којима министар рјешењем одобрава полагање испита. До сада се није пријавио довољан број заинтересованих кандидата за полагање тог испита, те Министарство није организовало полагање истог²⁷.

Из одговора на посланичко питање могло би се закључити да речени Закон није у примјени јер ако нема пореских савјетника нема ни пореског савјетовања. Међутим, извјесно је да је у примјени један члан тог Закона и то члан 33. који предвиђа новчано кажњавање физичких и правних лица која се неовлашћено баве пореским савјетовањем.

На сједници Скупштине Црне Горе од 21. и 28. децембра 2009. те сједници од 16.06.2010. постављена су слична посланичка питања и добијени слични одговори.

Закон о пореском савјетовању РС има 36 чланова исписаних на 7 страница.²⁸ Чланови 1-24 регулишу дјелатност и услове за обављање дјелатности пореског савјетника, 25-32 регулише комору пореских савјетника, 33-36 су казнене, прелазне и завршне одредбе.

У члану 1. став 1. Закона РС²⁹ дефинише се материја која се уређује Законом. Нема дефиниције ни пореског савјетовања, ни пореског савјетника ни о којој материји савјетник савјетује. У ставу другом³⁰ појашњава се шта обухвата пружање стручне помоћи,

²⁷ www.narodnaskupstinars.net/podstranice/zakoni, asp.20.06.2014,19,00

²⁸ Закон о пореским савјетницима Камеруна има 101 члан исписан на 19 страница текста (*Loi N°2011/010 du 06 mai 2011 fixant l'organisation et les modalites d'exercice de la profession de conseil fiscal au Cameroun*), Даље: Закон Камеруна

²⁹ Члан 1. (1) Овим законом уређује се област пореског савјетовања, пружање стручне помоћи у питањима која се односе на пореска права Републике Српске (у даљем тексту: Република), начин и услови стицања звања пореског савјетника, као и њихово организовање.

³⁰ (2) Пружање стручне помоћи у пореским питањима из става 1. овог члана обухвата: а) помоћ при вођењу евиденција које су од значаја за пореска питања,

али се не наводи и пореско савјетовање. У истом ставу стручном помоћи је обухваћено и заступање у пореским питањима пред надлежним органима али се не наводи на које се надлежне органе мисли, да ли само пореске или и судске.

У члану 2.³¹ набрајају се лица која могу вршити пореско савјетовање. У другом ставу скоро дословно се понавља оно што пише у првом. Да се то разумљивије (и разумније) могло рећи једним ставом примјер је Закона Црне Горе.³²

Чланом три порески савјетници и друштва за пореска савјетовања овлашћени су за пореска савјетовања у ситуацијама које се тичу пореског права и страних држава. На пореско право којих страних држава је мислио писац Закона? Како поред синтагме „страних држава“ нема никаквог ограничења, вјероватно ће порески савјетници моћи давати савјете из пореског права свих држава на свијету.

Према члану 5. Закона³³ порески савјетници су дужни да пружају стручну помоћ у казним питањима. Шта се мисли под стручном помоћи у „казним питањима“ није јасно. Очито је „казнено питање“ настало из лошег превода текста писаног на неком страном језику и непознавања српског језика. Према истом члану порески савјетник пружа стручну помоћ и у изради „пореско-правне процјене“. Значење израза „пореско-правна процјена“ се не може наћи ни уз помоћ интернет претраживача па је за претпоставити да је пореском савјетнику дата и функција процјениоца.

б) помоћ при изради пореских биланса и докумената која су од значаја за опорезивање и в) заступање у пореским питањима пред надлежним органима.

³¹ Члан 2.(1) Пореско савјетовање у смислу овог закона могу вршити физичка и правна лица која су за то овлаштена и регистрована. (2) За пореско савјетовање овлаштени су порески савјетници и друштва за пореско савјетовање.

³² Члан 3 (1) Послове пореског савјетника могу обављати: 1) физичка лица као самостлно занимање ако су добила одобрење за рад; 2) привредна друштва ако су регистрована за обављање те дјелатности. .

³³ Члан 5. Порески савјетници обавезни су да у оквиру свог ангажовања пружају стручну помоћ у пореским и казним питањима, као и при испуњавању књиговодствених обавеза које постоје на основу пореских закона, поготово у изради пореских биланса и њихове пореско-правне процјене.

Члан шест³⁴ је илустрација непознавања српског права. Према том члану порески савјетници се уписују у регистар код надлежног суда. Који регистар и којег суда? Порески савјетник је физичко лице, а у Републици Српској се физичка лица не уписују у судске регистре.

Према члану 7. став 1. и 2.³⁵ порески савјетник је лице које је у складу са (овим) Законом положило испит за пореског савјетника и које је за то овлашћено (овим) законом. Чини се да није порески савјетник онај ко је положио испит него ко је добио од министра рјешење којим се кандидату одобрава рад пореског савјетовања (лиценца), у складу са чланом 11. Закона. Шта је са пореским савјетницима из чланица ЕУ када се настане у Републици или из Федерације БиХ кад Федерација донесе свој закон? Да ли ће и њих обавезивати Закон РС? Шта је са кандидатима који положе испит али из било којег разлога не затраже одобрење министра или и након добијеног одобрења одустану од обављања дјелатности ?

Према осмом члану у ставу 1.³⁶ каже се да испит за пореског савјетника може полагати кандидат који има диплому економског или правног факултета и најмање пет година искуства у области пореског система. Шта је искуство у области пореског система требало би таксативно набројати како би се избјегла произвољност онога који ће о томе одлучивати. Закон Камеруна под искуством у области пореског система тражи десет година рада на пословима пореског инспектора, десет година рада у канцеларији овлашћеног пореског савјетника, десет година стажа на пословима овлашћеног рачуновође и пет година стажа на пословима овлашћеног рачуновође у канцеларији овлашћеног пореског савјетника.

³⁴ Члан 6. Сједиште пореског савјетника је мјесто гдје је порески савјетник уписан у регистар код надлежног суда.

³⁵ Члан 7. (1) Порески савјетник је лице које је у складу са овим законом положило испит за пореског савјетника. (2) Звање „порески савјетник“ могу користити само лица која су за то овлаштена овим законом.

³⁶ Члан 8. (1) Испит за пореског савјетника може полагати кандидат који има диплому економског или правног факултета и најмање пет година искуства у области пореског система.

Према другом ставу истог члана, тачка а,³⁷ захтјев за полагање испита се одбија ако постоје докази на основу којих би кандидату била ускраћена дозвола за приступање испиту. Потпуно је нејасна ова тачка. Може се само претпостављати да се хтјело регулисати оно што је Закон Хрватске, јасно и прецизно, регулисао у члану 8. став 2. тачка 4: не може постати порески савјетник лице које је кажњено за кривична дјела против имовине, против сигурности платног промета и пословања, против правосуђа, против вјеродостојности исправа, против службене дужности, против имовине, против кривотворења, против службене дужности, или да је против истог изречена мјера сигурности забране обављања занимања које је у потпуности или дјелимично обухваћено предметом порезног савјетништва.

Према члану 8. став 2. тачка б, захтјев за полагање испита се одбија „ако кандидат врши дјелатност код које постоји неспојивост“. Опет једна потпуно нејасна тачка. Примјер јасног регулисања је Закон Камеруна чији члан 41. као професије неспојиве са професијом пореског савјетника наводи: радни однос ван пореског савјетовања, све дјелатности трговачке, индустријске, занатске или слободне, те професија овлашћеног рачуновође. Као спојиве професије с професијом пореског савјетника наводе се: администратори привредних друштва, хонорарни наставници, ликвидатори и стечајни управници.

Члан 8. став 2. тачка в предвиђа да се захтјев за полагање испита одбија ако се не обезбиједи потребно осигурање за надокнаду штете која би могла проистећи из рада пореског савјетника или друштва за пореско савјетовање. Благо речено, ова тачка је веома оригинална. Тражи се склапање уговора о осигурању од професионалне одговорности прије него што се приступи полагању испита.

³⁷ (2) Захтјев за полагање испита одбија се ако: а) постоје докази на основу којих би кандидату била ускраћена дозвола за приступање испиту, б) кандидат врши дјелатност код које постоји неспојивост, в) не обезбиједи потребно осигурање за надокнаду штете која би могла проистећи из рада пореског савјетника или друштва за пореско савјетовање.

Шта ће осигуравајућа кућа осигурати ако нема рјешења којим се одобрава рад осигураног лица?

У члану 13. став 1. тачка а, стоји да се лиценца одузима ако порески савјетник врши дјелатност која је у складу са важећим прописима неспојива са звањем пореског савјетника. Шта се крије иза „важећих прописа“ тј. на које се „важеће прописе“ овдје мисли само писац Закона може одгонетнути.

Члан 15³⁸ став 1. прописује да се друштва пореских савјетника могу оснивати у форми ортачких и командитних друштава. Ово је илустрација некритичког прихватања утицаја њемачких правних екеперата приликом стварања права у Републици. Према Годишњаку Републичког завода за статистику за 2013. годину у Републици Српској је на дан 31.12.2012. било, од укупно 26.233 привредних друштава, 3 или 0,01% командитних и 164 или 0,62% ортачких. У Републици Хрватској је на исти дан³⁹ било 75 командитних и 316 ортачких (јавних трговачких друштава). Дакле, може се слободно рећи да привредна пракса у Републици Српској и Републици Хрватској не познаје наведене форме привредних друштава. Другачија је ситуација у Њемачкој у којој је⁴⁰ још 1983. било око 200.000 друштва лица и велики број командитних друштава с ограниченом одговорношћу.⁴¹ Изгледа да Закон ЦГ даје прихватљивије рјешење јер чланом 13. прописује да један или више савјетника могу основати привредно друштво за обављање послова пореског савјетника, не

³⁸ Члан 15. (1) Друштва за пореско савјетовање могу се организовати као ортачко друштво или командитно друштво. (2) Одобрење из члана 4. овог закона, у форми рјешења доноси Министарство. (3) Уз захтјев за издавање одобрења из става 2. овог члана потребно је приложити доказе о статусу, оснивачком улогу, лицу овлашћеном за заступање, статусу пореских савјетника у друштву, као и друге доказе прописане подзаконским актом. (4) Свака измјена статуса друштва или лица које је овлашћено за заступање мора се пријавити Министарству.

³⁹ www.associationforhistory.com/document/golubic-2013/golubic-2013-janko-veseli, асп.22.06.2014. 17,00

⁴⁰ Ранко Вулић. *Грађански и трговачки ортаклук*. Магистарски рад, (Правни факултет, Бања Лука 2005), 90.

⁴¹ GmbH&CoKG=командитно друштво с ограниченом одговорношћу је друштво чији је једини члан лично одговоран једно друштво с ограниченом одговорношћу, на којег се примјењује право лица.

прописујући обавезну форму. Најприхватљивије (најмодерније) је рјешење Закона Камеруна. Његов члан 30. прописује да порески савјетници могу оснивати грађанске ортаклуке,⁴² друштва с ограниченом одговорношћу и акционарска друштва.

Члан 15. став 3. налаже прилагање „доказа о статусу“. Шта се мисли под статусом и како се он доказује немогуће је одгонетнути. Исти став налаже прилагање и других доказа прописаних подзаконским актом. О којем се овдје подзаконском акту ради немогуће је докучити читајући овај став.

Према ставу 4. истог члана свака измјена статуса друштва или лица које је овлашћено за заступање мора се пријавити Министарству. Шта овдје значи статус чини се лакшом загонетком. Вјероватно се ради о лошем преводу јер је тешко замислити да писац закона не разликује статут од статуса.

За крај, чланом 26.⁴³ је предвиђено да порески савјетници, друштва за пореско савјетовање, директори друштава за пореско савјетовање и чланови управних одбора друштава за пореско савјетовање Републике могу да се учлане у Комору. Закон о привредним друштвима Републике Српске⁴⁴ дефинише и ортакчо и командитно друштво као друштва која имају најмање два оснивача. У члановима 48-98 наведеног закона, који регулишу ортакчо и командитно друштво, нигдје се не спомиње нити директор нити управни одбор. Протеклих шест година од доношења двају напријед наведених закона било је довољно да се усагласе неусклађене одредбе. Чињеница да у протеклих шест година није било никаквих измјена или допуна Закона о пореском савјетовању говори о томе колику важност овом закону поклањају и домаћи и страни надлежни органи.

⁴² Примјер грађанског ортаклука су заједничке адвокатске канцеларије у Републици Српској

⁴³ Члан 26. Порески савјетници, друштва за пореско савјетовање, директори друштава за пореско савјетовање и чланови управних одбора друштава за пореско савјетовање Републике могу да се учлане у Комору.

⁴⁴ „Службени гласник Републике Српске“ бр.127/08

4. ЗАКЉУЧАК

Закон о адвокатури РС има 91 члан, Закон о нотарима 131, Закон о рачуноводству и ревизији 58, а Закон о пореском савјетовању 36 чланова. Да ли је могуће са свега 36 чланова квалитетно регулисати једну слободну професију чија је дјелатност заступање клијената у управним и судским поступцима? Чини се да није могуће. Постојећи Закон о пореском савјетовању Републике Српске није правни оквир који омогућује развој професије. Предлаже се да се закон наново напише (препише) јер се измјенама и допунама постојећег закона не може поправити.

Ranko Vulic, PhD ⁴⁵

Mirjana Zeljkovic, MA ⁴⁶

REPUBLIKA SRPSKA TAX COUNSELLING ACT

Summary

Tax Counselling Act (Republika Srpska Official Gazette, No. 17/08) was issued by the Republika Srpska National Assembly in the 17th session held on January 30, 2008. This Act introduced another profession in the economic system of the Republika Srpska. Laws that regulate the same profession were introduced in the Republic of Croatia and the Republic of Montenegro. Slovenia, Serbia and Macedonia issued draft laws, and the Federation of BH issued no draft at all. It is difficult to answer the question whether the mentioned Act is applicable today, six years after it was issued.

⁴⁵ * Docent, Faculty of Law, University of Banja Luka

⁴⁶ * Manager of the Legal Office at Krajina Construction Company Banja Luka

Key words: *tax counselling, professions, the Stabilisation and Association Agreement*

5. ИЗВОРИ

- Васиљевић, Мирко. Привредна друштва, домаће и упоредно право. Београд 1999.
- Гатарих, Ђуро. Стварање права . Правни факултет Бања Лука 1991.
- Дабић, Љубиша. „Обављање послова (делатности) слободне професије као трговинске делатности“. *Правна ријеч*, Бања Лука 5/2005.
- Дабић, Љубиша. Пореско саветовање у Републици Српској и другим земљама у региону. Право земаља у региону, Институт за упоредно право, Београд 2013.
- Илић-Попов, Гордана. „Порески саветници и њихова делатност у пореском праву земаља бивше СФРЈ“. *Страни правни живот*, Институт за упоредно право, Београд 2013.
- Кнежић-Поповић, Драгана. „Привредна друштва слободних професија: специфичности, предности, мане, перспективе“. *Правна ријеч*, Бања Лука 2012.
- Кнежић-Поповић, Драгана. „Историја слободних професија-од artes liberales до савременог доба“. *Страни правни живот* 2/2008, Београд, 8
- Раковић, Милена и Салић, Драган. „Занимање порески савјетник“. *Правна ријеч*, Бања Лука 2008.
- Веселиновић, П. Јанко. *Компарација привредног законодавства на примеру правног регулисања положаја привредних, односно трговачких друштва у Републици Србији и Републици Хрватској*. www.associationforhistory.com/document/golubic-2013/golubic-2013-janko--veseli
- Вулић, Ранко. Грађански и трговачки ораткљук. Магистарски рад, Правни факултет, Бања Лука 2005.
- Вулић, Ранко и Богојевић, Душка. Обављање адвокатске делатности у Француској у форми привредних друштава. Адвокатура. Бања Лука 2009.

Ранко Вулић, Мирјана Зельковић

ОСВРТ НА ЗАКОН О ПОРЕСКОМ САВЈЕТОВАЊУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Закон о адвокатури РС („Сл. гл. РС“ бр.30/07)

Закон о порезном савјетништву, („Народне новине РХ“ , број 127/00 і 76/13)

Закон о пореским савјетницима („Сл. Лист РЦГ“ бр.26/07 од 16.05-2007, 34/07 од 08.06.2007.)

Закон о пореском савјетовању („Сл. гл. РС“ број 17/08)

Loi N°2011/010 u 06 mai 2011 fixant l'organisation et les modalites d'exercice de la profession de conseil fiscal au Cameroun

www.notairesconseilsdentrepreneurs.fr/missions/

www.bruno-bedaride-notaire.fr/

www.iec-iab.be/.../Documents/2008-2-Confederation.pdf/

www.libertalia.org › Métiers › Métiers de la finance/

